

L'Espelt

Òdena

Ubicació

Comarca: Anoia
Lloc/Adreça: Carretera BV-1038
Emplaçament Zona sud-occidental del terme.

Coordenades:

Latitud: 41.59842
Longitud: 1.59308
UTM Est (X): 382751
UTM Nord (Y): 4606147

Classificació

Número de fitxa 08143 - 177
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Popular Modern Contemporani
Segle XVIII-XX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Pública
Titular: Ajuntament d'Òdena. Plaça Major, 2
Autoria de la fitxa Josep-Vicenç Mestre i Casanova
Data de registre de la fitxa: dl., 21/10/2013 - 02:00

Descripció

El veïnat de l'Espelt està constituït per un nucli més primitiu de forma arrodonida estructurat per tres carrers: el carrer de Baix, el carrer del Mig i el carrer de Dalt o Major, i la Plaça del Centre. El nucli es va ampliar amb un raval a la banda de tramuntana,

configurant el carrer de les Tres Casetes, prolongació del carrer Major. L'antic traçat del camí que venint d'Igualada prosseguia vers el nord cap a la serra de Rubió es conserva com a sender a la sortida nord del veïnat. Altres dos antics camins arribaven des de ponent a la part més antiga d'aquest assentament: el camí que provenia de Jorba i el camí que provindria de Sant Martí de Tous i Santa Coloma de Queralt. A l'extrem nord-occidental del nucli antic de l'Espelt es va construir un eixample d'habitatges unifamiliars.

La forma urbana del nucli més primitiu de l'Espelt i la traça i lloc d'arribada dels camins que provenen del territori que l'envolta indica que el castell de l'Espelt podria haver estat situat en aquest punt.

L'Espelt mostra edificacions singulars destinades a l'activitat vitivinícola. A la Plaça del centre es troba l'edifici de l'antic "Centre Unión Odenense", actual "Centre de l'Espelt".

Observacions:

Descripció extreta de la fitxa de l' Inventari del Patrimoni Històric, Arquitectònic i Ambiental d'Òdena, Diputació de Barcelona, Servei del Patrimoni Local i Ajuntament d'Òdena. Barcelona, 2013.

Història

El poble de l'Espelt té el seu origen en el castell de l'Espelt, esmentat des del 996.

Els inicis del castell de l'Espelt cal centrar-los a inicis del segle X, quan trobem a Sal-la, membre de la família vescomtal del Conflent, endegant un seguit de repoblacions tant de terres com de castells. Coneixem la seva actuació repobladora al castell de Maians, al d'Òdena i més clarament al de l'Espelt, Clariana i la Roqueta. L'any 1014 fou donat per Sesnanda, senyora de Guardiola, a la mitra de Vic. Estigué vinculat al domini de Montbui i el 1318 passà a domini reial, però molt aviat (1322) a la família Cardona, que en conservà la senyoria fins a la fi de l'Antic Règim. També va estar vinculat al Comte de Peralada i diversos castllans. Durant el segle XVIII l'Espelt manté la seva independència civil ja que posseeix batlle separat del d'Òdena, tot i que encara santa Magdalena depèn eclesiàsticament de la parròquia d'Òdena. Ja al segle XIX, en acabar la guerra contra els francesos, aquests deixaren rera seu un rastre amb les seves idees. Seguint criteris d'uniformitat i racionalització, l'Espelt, perd la seva independència civil, agregant-se al municipi d'Òdena.

Bibliografia

Inventari del Patrimoni Històric, Arquitectònic i Ambiental d'Òdena, Diputació de Barcelona, Servei del Patrimoni Local i Ajuntament d'Òdena. Barcelona, 2013.

JORBA i SERRA, Xavier (2011) Òdena, segles XVI i XVII. Parnass Edicions, Barcelona

MESTRE CASANOVA, Josep-Vicenç (1988). Història del castell d'Òdena. Dels orígens fins al segle XII. Departament de Cultura de l'Ajuntament d'Òdena, Òdena

MESTRE CASANOVA, Josep-Vicenç (1995): "L'Espelt: Origen i Evolució", Miscellanea Aqualatensia VII, Ajuntament d'Igualada i Centre d'Estudis Comarcals d'Igualada, Igualada, pp. 185-213.

MESTRE CASANOVA, Josep-Vicenç (1996): "Santa Magdalena de l'Espelt", Butlletí de la parròquia de Sant Pere Apòstol d'Òdena, 48, Parròquia de Sant Pere d'Òdena, Òdena

TERMENS i GRAELLS, Miquel (1988): "Òdena", Història de les Comarques de Catalunya. Anoia, vol. I, Editorial Parcir Edicions Selectes, Manresa, p. 189

